

นโยบายการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันวัตกรรมการเรียนรู้

อนงค์ ตั้งสุहन และพิชามญช์ กาทอง

การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐนั้น ประเทศไทยได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พร้อมทั้งมีการจัดทำคู่มือปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน เพื่อให้บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการ ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หากหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์จะจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้หน่วยงานของรัฐ กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะหรือร่างขอบเขตของงานเป็นพัสดุที่มีรายละเอียดหรือคุณสมบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้

ประเภท	คุณสมบัติ
สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1) ใช้วัสดุที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย เช่น วัสดุที่ไม่มีพิษ วัสดุหมุนเวียนทดแทนได้ วัสดุที่นำมารีไซเคิล และวัสดุที่ใช้พลังงานต่ำในการจัดหา 2) ใช้วัสดุน้อย เช่น น้ำหนักเบา ขนาดเล็ก มีจำนวนประเภทของวัสดุน้อย มีการเสริมความแข็งแรงเพื่อให้ลดขนาดลงได้ 3) มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในการผลิต ใช้พลังงานที่สะอาด ลดการเกิดของเสียจากกระบวนการผลิต และลดขั้นตอนของกระบวนการผลิต 4) มีระบบขนส่งและจัดจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ลดการใช้หีบห่อบรรจุภัณฑ์ที่ฟุ่มเฟือย ใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุที่ใช้ซ้ำหรือหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ ใช้รูปแบบการขนส่งที่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ และเลือกใช้เส้นทางการขนส่งที่ประหยัดพลังงานที่สุด

	<p>5) ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดในช่วงการใช้งาน เช่น ใช้พลังงานต่ำ มีการปล่อยมลพิษต่ำในระหว่างใช้งาน ลดการใช้วัสดุสิ้นเปลือง เช่น ต้องเปลี่ยนไส้กรองบ่อย) และลดการใช้ชิ้นส่วนที่ไม่จำเป็น</p> <p>6) มีความคุ้มค่าตลอดชีวิตการใช้งาน เช่น ทนทาน ซ่อมแซมและดูแลรักษาง่าย ปรับปรุงต่อเติมได้ไม่ต้องเปลี่ยนบ่อย</p> <p>7) มีระบบการจัดการหลังหมดอายุการใช้งานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การเก็บรวบรวมที่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ มีการออกแบบให้นำสินค้าหรือชิ้นส่วนกลับมาใช้ซ้ำหรือหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ง่าย หรือหากต้องกำจัดทิ้ง สามารถนำพลังงานกลับคืนมาใช้ได้ และมีความปลอดภัยสำหรับการฝังกลบ</p>
บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<p>1) การจ้างบริการทำความสะอาด ต้องใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่ได้รับเครื่องหมายฉลากสิ่งแวดล้อม เช่น ฉลากเขียว หรือต้องไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่มีส่วนผสมของสารอันตราย</p> <p>2) การเลือกใช้บริการโรงแรม ให้พิจารณาเลือกใช้บริการโรงแรมที่ได้รับการรับรองด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น เกียรตินิยมใบไม้เขียว หรือได้รับการรับรอง ISO 14001</p> <p>3) การจ้างบริการเช่าเครื่องถ่ายเอกสาร ให้เลือกเช่าเครื่องถ่ายเอกสารที่ได้รับเครื่องหมายฉลากสิ่งแวดล้อม เช่น ฉลากเขียว</p>
อาคารที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<p>1) มีการวางแผนและควบคุมการใช้พลังงานภายในอาคารอย่างคุ้มค่า เต็มประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด</p> <p>2) การออกแบบอาคารที่คำนึงถึงทิศทางลมและแสงแดด การปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคาร จะต้องส่งเสริมการประหยัดพลังงาน อาคารคาร์บอนต่ำ ลดการใช้ทรัพยากร รวมถึงใช้วัสดุก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ฉลากเขียว ฉลากเบอร์ 5</p> <p>3) บริเวณโดยรอบอาคารมีการปลูกต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาและลดความร้อน</p> <p>4) การปฏิบัติตามกฎกระทรวงและกฎหมายว่าด้วยการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน และเกณฑ์การประเมินอาคารเขียวภาครัฐ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือสถาบันอาคารเขียวไทย</p>

มหาวิทยาลัยมหิดล ในฐานะหน่วยงานของรัฐ ได้มีการตอบรับนโยบายดังกล่าว โดยได้ประกาศนโยบายของมหาวิทยาลัยมหิดล “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) 12 ประการ” ได้แก่ 1) นโยบายการประเมินผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากพัฒนาโครงการของ

มหาวิทยาลัย 2) นโยบายการปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคารประหยัดพลังงาน 3) นโยบายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) 4) นโยบายการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว 5) นโยบายการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายจากแหล่งน้ำ 6) นโยบายส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 7) นโยบายส่งเสริมการพัฒนาที่ทั้งสร้างหรือไม่มีการใช้ประโยชน์ 8) นโยบายส่งเสริมการลดใช้พลาสติกและงดใช้โฟม 9) นโยบายส่งเสริมการสัญจรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล 10) นโยบายส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน 11) นโยบายส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ 12) นโยบายส่งเสริมอนุรักษ์การใช้ประโยชน์ทรัพยากรจากมหาสมุทรอย่างยั่งยืน 13) นโยบายส่งเสริมอาหารเพื่อสุขภาพและปลอดภัย ทั้งนี้เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือ “การสร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Ensure sustainable consumption and production patterns)” โดยส่งเสริมให้มีการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐที่ยั่งยืน โดยมีการกำหนดเป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ ในฐานะหน่วยงานภายใต้มหาวิทยาลัยมหิดล ได้มีการตอบรับนโยบายดังกล่าว พร้อมทั้งมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงการปฏิบัติงานของงานส่วนงาน (PA) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยในปีงบประมาณ 2567 สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ ได้มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กระดาษถ่ายเอกสาร ผลิตภัณฑ์ลบคำผิด แบตเตอรี่ปั๊มภูมิ ตลับหมึก บริการเช่าเครื่องถ่ายเอกสาร และบริการโรงแรม มีผลการดำเนินการใน 3 ไตรมาส ดังนี้

ไตรมาส	ร้อยละของการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
	มูลค่าจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตร (บาท)	มูลค่าจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด (บาท)	ร้อยละ
ไตรมาส 1	112,989.00	115,030.56	98.23
ไตรมาส 2	72,278.50	78,955.30	91.54
ไตรมาส 3	50,429.00	51,749.00	97.45
รวม	235,696.50	245,734.86	95.91

เอกสารอ้างอิง :

องศ์ ตั้งสุहन และพิชามญชุ์ กาหลง. (2565). นโยบายสู่การปฏิบัติ : ผลสำเร็จของนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารวิชาการ ปชมท., ปีที่ 11 (ฉบับที่ 3), หน้า 107-117.